

9. SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 2. DÖNEM 2. YAZILI ORTAK SINAV PROVASI SORULARI
(SORULAR MEB'İN YAYIMLADIĞI 9. SINIF ORTAK SINAV SENARYOLARINDAN SENARYO 1'E
GÖRE DÜZENLENMİŞTİR.)

1 - 2. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

1. Aşağıda Tarık Buğra'nın *İbiş'in Rüyası* adlı eserinden bir parça verilmiştir.

NECLA — Merhaba ağabey.

NAHİT — Hayrola?

NECLA — Sadi... geldi. Çıkarmışlar işten... Kovulmuş.

NAHİT — Eee!.. Nerde?

NECLA — Çekiniyor... utanıyor yâni...

NAHİT — Laf. Söyle hadi!

SADİ — (*Eşikteki Necla'nın işaretini ile pat diye odaya dalar*) Sepetlediler, dede.

NAHİT — Yok canım? Geçin, oturun.

NECLA — Ağbey... ben...

NAHİT — Peki Necla; nasıl istersen. (*Necla'dan sonra*) Demek öyle? Eh, ikimizin de gözü aydın; çalışsın bizimle. Tabii zor gelmezse.

SADİ — Kime zor gelmezse, dede?

NAHİT — Hadi hadi!.. Darülbedayiden sonra... Nuran tiyatrosu...

SADİ — Geç efendim.

NAHİT — Şekspirlerden, İbsenlerden...

SADİ — Geç efendim.

NAHİT — Zor gelir sana bizim İbiş uydurukları ama senin çıkman şart değil. Arada bir, sizin o sanat mâbedine sokulmayan bir Çehov, bir Pirandello patlatırız senin için.

SADİ — Sağ ol dede.

A) Bu parçanın konusunu yazınız.

B) Metnin türü hakkında kısaca bilgi veriniz.

2. A) Yukarıdaki metinde geçen zarfları bulup işlevlerini ve çeşitlerini yazınız.

B) Metinde kullanılan uzun çizgi, soru işareti ve üç noktanın işlevlerini yazınız.

3. Bir iş başvurusunda bulunduğunuzu düşünerek CV'nizi (öz geçmiş) aşağıdaki boşluğa yazınız. (Yazınız; verilen konu, türün özellikleri, imla ve noktalama kurallarına uygunluk bakımından değerlendirilecektir.)

4. Aşağıda Oğuz Atay'ın yayımlanmamış bir mektubu verilmiştir.

20 Aralık 1920

Sevgili Özgeciğim,

Mektubunu bu sabah aldım. Bana böyle uzun ve güzel bir mektup yazdığın için teşekkür ederim, Ahmet Mithat Efendi-Hüseyin Rahmi hikâyesini de çok beğendim. Yalnız bazı yerlerinde – “helecan”dan olacak- kelimeleri eksik ya da fazla yazmışsın (‘göndelirmi’ mektubunuzu alınınca’ gibi) Bunlar önemli değil; asıl dil bilgisi -yazın kurallarında bazı hatalar yapıyorsun; benim kızımın yazılarında böyle şeyler olmamalı. Meselâ ‘Efendi’ye’ derken arada apostrof gerekli değil. Ayrıca “şık’ı” (roman adı) derken tek tırnak (‘ apostrof gibi) yazılırsa daha iyi olur ve asıl önemlisi tırnak içinde sadece özel isim bulunur -şık da büyük harfle başlar; yani şöyle olur: ‘Şık’ı, ya da senin gibi yazarsak: “Şık”ı. Sonra ‘İngilizce’ değil “İngilizce”. Ayrıca bazı Osmanlıca kelimeler kullanmışsın, olabilir ama ‘cerzebe’ değil ‘cerbeze’ yazılır. Yazılıştaki kuşkun olursa hemen Yazım Kılavuzu’na ya da sözlüğe bakacaksın. (Ben bile cerbeze için hemen sözlüğe baktım şimdi.) Bir önemli nokta da, ‘dahi’ anlamına gelen ‘de’ ve ‘da’ların ayrı yazılması. Sen bazı yerlerde, özellikle özel isimlerden sonra bu kelimeleri apostrofla ayırmışsın-yanlış. Sadece ayrı yazılır. (“Ahmet Efendi’de romanın sonunu da başı kadar beğenmiş.” apostrofla olmayacak.)

Bu mektubu türü ve üslup özellikleri bakımından değerlendiriniz.

5. Şimdi babam yok ama ben yol arkadaşımın peşinden gitmeye devam ediyorum. Biraz ayrı kalsak özlüyorum, yüreğimde bir sıkıntı, içimde bir kıpırtı başlıyor. İkimizin de yaşı ilerledi biraz. En son Milano'dayken Duomo Meydanı'ndaki görkemli katedrale baktık birlikte. Çok zaman oldu, diye düşündük, eskisi gibi enerjimiz yok artık. Yalnızca içini gezip çıktık, merdivenlerden tepeye tırmanacak gücü bulamadık kendimizde. Hatırlıyor musun, dedi bana, Barselona'da Sagrada Familia'ya nasıl tırmanmıştık döne döne dakikalarca. Hatırlamaz mıyım, dedim; dizlerimizin bağı çözülmüştü neredeyse ama yukarı çıktığımızda gördüğümüz manzara tüm o yorgunluğa değmişti.

Bu parçanın bakış açısını ve anlatıcısını değiştirerek yeniden yazınız.

6. "Çalmak ne demek? Ne garip kelimeler kullanıyorsun, insanları anlamakta hala pek gerisin. Zannediyorsunki hepimiz birer makineyiz ve evvelden kurulduğumuz gibi işleriz. Bir yer de bir bozukluk oldumu derhâl orayı söküp atmak lazım! En kuvvetli insanın bile bazen ne kadar zayıf anları, istediğinin tam aksini yapmaya mecbur olduğu dakikaları bulunduğunu nasıl inkâr edebiliriz? Böyle hadiseler hiçkimseyi olduğundan daha fena yahut daha iyi yapamaz!"

Bu parçada geçen yazım yanlışlarını bularak doğrusunu aşağıdaki boşluğa yazınız.

SÜRE YAYINLARI ZÜMRESİ

**9. SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 2. DÖNEM 2. YAZILI ORTAK SINAV PROVASI SORULARI
CEVAP ANAHTARI**

**(SORULAR MEB'İN YAYIMLADIĞI 9. SINIF ORTAK SINAV SENARYOLARINDAN SENARYO 1'E
GÖRE DÜZENLENMİŞTİR.)**

1. Aşağıda Tarık Buğra'nın *İbiş'in Rüyası* adlı eserinden bir parça verilmiştir.

NECLA — Merhaba ağabey.

NAHİT — Hayrola?

NECLA — Sadi... geldi. Çıkarmışlar işten... Kovulmuş.

NAHİT — Eee!.. Nerde?

NECLA — Çekiniyor... utanıyor yâni...

NAHİT — Laf. Söyle hadi!

SADİ — (*Eşikteki Necla'nın işareti ile pat diye odaya dalar*) Sepetlediler, dede.

NAHİT — Yok canım? Geçin, oturun.

NECLA — Ağbey... ben...

NAHİT — Peki Necla; nasıl istersen. (*Necla'dan sonra*) Demek öyle? Eh, ikimizin de gözü aydın; çalışırsın bizimle. Tabii zor gelmezse.

SADİ — Kime zor gelmezse, dede?

NAHİT — Hadi hadi!.. Darülbedayiden sonra... Nuran tiyatrosu...

SADİ — Geç efendim.

NAHİT — Şekspirlerden, İbsenlerden...

SADİ — Geç efendim.

NAHİT — Zor gelir sana bizim İbiş uydurukları ama senin çıkman şart değil. Arada bir, sizin o sanat mâbedine sokulmayan bir Çehov, bir Pirandello patlatırız senin için.

SADİ — Sağ ol dede.

A) Bu parçanın konusunu yazınız.

İşten çıkarılan bir tiyatrocunun başka bir tiyatro ekibi tarafından iş teklifiyle karşılaşması

B) Metnin türü hakkında kısaca bilgi veriniz.

Tiyatro, sahnede oynanmak için diyaloglar şeklinde yazılan bir edebî türdür. *Karagöz ve Hacivat* geleneksel Türk tiyatrosu olup modern tiyatroya Tanzimat Dönemi'nde geçmişiz. Şinasi'nin *Şair Evlenmesi* adlı tiyatro ilk modern tiyatromuzdur. Cumhuriyet Dönemi'nde ise tiyatro daha da gelişmiş ve dilde sadeleşme görülmüş.

2. A) Yukarıdaki metinde geçen zarfları bulup işlevlerini ve çeşitlerini yazınız.

Nasıl: Soru zarfı **pat diye:** Durum zarfı **Arada bir:** Zaman zarfı **Zor:** Durum zarfı

B) Metinde kullanılan uzun çizgi, soru işareti ve üç noktanın işlevlerini yazınız.

Uzun çizgi: Konuşma çizgisidir. Diyaloglarda konuşan kişinin isminden sonra konmuş.

Soru işareti: Soru cümlelerin sonuna konmuş.

Üç nokta: Bitmemiş cümlelerin sonuna konmuş, diyaloglarda anlamı pekiştirmek için hitaplardan sonra konmuş.

3. Bir iş başvurusunda bulunduğunuzu düşünerek CV'nizi (öz geçmiş) aşağıdaki boşluğa yazınız. (Yazınız; verilen konu, türün özellikleri, imla ve noktalama kurallarına uygunluk bakımından değerlendirilecektir.)

ÖRNEK:

Adı: Mehmet Akif

Soyadı: Sever

Doğum Tarihi: 15/10/1976

Doğum Yeri: Isparta

Eğitim Durumu: İlkokul, ortaokul ve liseyi Isparta'da bitirdim. Üniversiteyi ise Samsun'da okudum.

İş Durumu: Samsun 19 Mayıs Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyat Bölümünden 1999 yılında mezun olur olmaz özel bir dershanede öğretmenliğe başladım. 22 yıldır farklı kurumlarda Türkçe ve edebiyat öğretmenliği yaptım.

Askerlik Durumu: Yaptım.

Yabancı dil: İngilizceyi B1 seviyesinde biliyorum, sertifikam var.

4. Aşağıda Oğuz Atay'ın yayımlanmamış bir mektubu verilmiştir.

20 Aralık 1920

Sevgili Özgeciğim,

Mektubunu bu sabah aldım. Bana böyle uzun ve güzel bir mektup yazdığın için teşekkür ederim, Ahmet Mithat Efendi-Hüseyin Rahmi hikâyesini de çok beğendim. Yalnız bazı yerlerinde – “helecan”dan olacak- kelimeleri eksik ya da fazla yazmışsın ('göndelirmi'mektubunuzu alınınca' gibi) Bunlar önemli değil; asıl dil bilgisi -yazın kurallarında bazı hatalar yapıyorsun; benim kızımın yazılarında böyle şeyler olmamalı. Meselâ 'Efendi'ye' derken arada apostrof gerekli değil. Ayrıca “şık'ı” (roman adı) derken tek tırnak (' apostrof gibi) yazılırsa daha iyi olur ve asıl önemlisi tırnak içinde sadece özel isim bulunur -şık da büyük harfle başlar; yani şöyle olur: 'Şık'ı, ya da senin gibi yazarsak: “Şık'ı. Sonra 'İngilizce' değil “İngilizce”. Ayrıca bazı Osmanlıca kelimeler kullanmışsın, olabilir ama 'cerzebe' değil 'cerbeze' yazılır. Yazılıştaki kuşkun olursa hemen Yazım Kılavuzu'na ya da sözlüğe bakacaksın. (Ben bile cerbeze için hemen sözlüğe baktım şimdi.) Bir önemli nokta da, 'dahi' anlamına gelen 'de' ve 'da'ların ayrı yazılması. Sen bazı yerlerde, özellikle özel isimlerden sonra bu kelimeleri apostrofla ayırmışsın-yanlış. Sadece ayrı yazılır. (“Ahmet Efendi'de romanın sonunu da başı kadar beğenmiş.” apostrafla olmayacak.)

Bu mektubu türü ve üslup özellikleri bakımından değerlendiriniz.

Edebî mektuptur. Edebiyatçıların kendi aralarında yazdıkları mektup türüdür. Senli benli içten bir dil kullanılır. Türünden dolayı edebî terimlere yer verilebilir.

5. Şimdi babam yok ama ben yol arkadaşımın peşinden gitmeye devam ediyorum. Biraz ayrı kalsak özlüyorum, yüreğimde bir sıkıntı, içimde bir kıpırtı başlıyor. İkimizin de yaşı ilerledi biraz. En son Milano'dayken Duomo Meydanı'ndaki görkemli katedrale baktık birlikte. Çok zaman oldu, diye düşündük, eskisi gibi enerjimiz yok artık. Yalnızca içini gezip çıktık, merdivenlerden tepeye tırmanacak gücü bulamadık kendimizde. Hatırlıyor musun, dedi bana, Barselona'da Sagrada Familia'ya nasıl tırmanmıştık döne döne dakikalarca. Hatırlamaz mıyım, dedim; dizlerimizin bağı çözülmüştü neredeyse ama yukarı çıktığımızda gördüğümüz manzara tüm o yorgunluğa değmişti.

Bu parçayı bakış açısını ve anlatıcıyı değiştirerek yeniden yazınız.

Şimdi babası yoktu ama yol arkadaşının peşinden gitmeye devam ediyordu. Biraz ayrı kalsa yüreğinde bir sıkıntı, içinde bir kıpırtı başlıyordu. İkisinin de yaşı ilerlemişti. En son Milano'dayken Duomo Meydanı'ndaki görkemli katedrale baktık birlikte. Çok zaman oldu diye düşündü, eskisi gibi enerjisi yoktu. Yalnızca içini gezip çıktılar, merdivenlerden tepeye tırmanacak gücü bulamadılar kendilerinde. Hatırlıyor musun, dedi oğluna, "Barselona'da Sagrada Familia'ya nasıl tırmanmıştık döne döne dakikalarca." Oğlu da Hatırlamaz mıyım, dedi. Dizlerinin bağı çözülmüştü neredeyse ama yukarı çıktıklarında gördükleri manzara tüm o yorgunluğa değmişti.

6. "Çalmak ne demek? Ne garip kelimeler kullanıyorsun, insanları anlamakta hala pek gerisin. Zannediyorsunki hepimiz birer makineyiz ve evvelden kurulduğumuz gibi işleriz. Bir yer de bir bozukluk oldumu derhâl orayı söküp atmak lazım! En kuvvetli insanın bile bazen ne kadar zayıf anları, istediğinin tam aksini yapmaya mecbur olduğu dakikaları bulunduğunu nasıl inkâr edebiliriz? Böyle hadiseler hiçkimseyi olduğundan daha fena yahut daha iyi yapamaz!"

Bu parçada geçen yazım yanlışlarını bularak doğrusunu aşağıdaki boşluğa yazınız.

YANLIŞ

DOĞRU

hala

hâlâ

Zannediyorsunki

Zannediyorsun ki

yer de

yerde

oldumu

oldu mu

hiçkimseyi

hiç kimseyi

SÜRE YAYINLARI ZÜMRESİ